

MARIANA DĂNESCU

mic dicționar de comedie românească

111

personaje
FEMININE

50

de texte
COMICE

12

AUTORI
în căutarea
râsului

NICULESCU

Mariana Dănescu

MIC DICȚIONAR
DE
COMEDIE
ROMÂNEASCĂ

111 personaje feminine,
50 de texte comice și
12 autori în căutarea râsului

Prefață de prof. univ. dr. Corneliu Dumitru

NICULESCU

Coperta 1: **Carmen Stănescu**, în rolul Zoe, „O scrisoare pierdută”, I.L. Caragiale, 1962

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DĂNESCU, MARIANA

Mic dicționar de comedie românească: 111 personaje feminine, 50 de texte comice și 12 autori în căutarea răsului / Mariana Dănescu; pref. de prof. univ. dr. Corneliu Dumitru – București : Editura Niculescu, 2023

Conține bibliografie

ISBN 978-606-38-0894-4

I. Dumitru, Corneliu (pref.)

821.135.1.09

© Editura NICULESCU, 2023

Bd. Regiei 6D, 060204 – București, România

Telefon: 021 312 97 82; Fax: 021 314 88 55

E-mail: editura@niculescu.ro

Internet: www.niculescu.ro

Comenzi online: www.niculescu.ro

Comenzi e-mail: vanzari@niculescu.ro

Comenzi telefonice: 0724 505 380, 021 312 97 82

Redactor: George Movileanu

Tehnoredactor: Elena Belciu

Culegere text: Ludmila Plugaru

Design copertă: Carmen Lucaci

ISBN 978-606-38-0894-4

Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei cărți nu poate fi reprodusă sau transmisă sub nicio formă și prin niciun mijloc, electronic sau mecanic, inclusiv prin fotocopiere, înregistrare sau prin orice sistem de stocare și accesare a datelor, fără permisiunea Editurii NICULESCU.

Orice nerespectare a acestor prevederi conduce în mod automat la răspunderea penală față de legile naționale și internaționale privind proprietatea intelectuală.

Editura NICULESCU este partener și distribuitor oficial **OXFORD UNIVERSITY PRESS** în România.

E-mail: oxford@niculescu.ro; Internet: www.oxford-niculescu.ro

CUPRINS

Prefață	7
Partea întâi – 111 personaje comice feminine	11
Partea a doua – 50 de texte comice	139

Vasile ALECSANDRI • Chirița în provincie • Chirița în Iași sau Două fete ș-o neneacă • Iorgu de la Sadagura • Iașii în carnaval • Ginerile lui Hagi Petcu • Kera Nastasia sau mania pensiilor

Ion Luca CARAGIALE • Momente și schițe: *Five o'clock* • *Lanțul slăbiciunilor* • *Art. 214* • *D-I Goe* • *Justiția* • O scrisoare pierdută • O noapte furtunoasă • D-ale Carnavalului • Conu Leonida față cu reacțiunea

Alexandru KIRIȚESCU • Anișoara și Ispita • Gaițele

Victor Ion POPA • Take, Ianke și Cadâr • Mușcata din fereastră

Tudor MUȘATESCU • Titanic vals • Sosesc deseară • Escu... • Profesorul de franceză • Visul unei nopți de iarnă

Eugen IONESCO • Lecția • Jacques sau Supunerea • Cântăreața cheală

Aurel BARANGA • Opinia publică • Sfântu' Mitică Blajinu • Siciliana

Gellu NAUM • Poate... Eleonora • Ceasornicăria Taus
Teodor MAZILU • Proștii sub clar de lună • Somnoroasa
 aventură • Acești nebuni fățarnici • Frumos e în
 septembrie la Veneția • Mobila și durere • Împăiați-vă
 iubiții
Tudor POPESCU • Concurs de frumusețe • O dragoste
 nebună, nebună, nebună • Joly Joker • Transmitem în
 direct
Ion BĂIEȘU • Vederea • Iubirea e un lucru foarte mare •
 Preșul • Dresoaara de fantome • Boul și vițeei • Cine sapă
 groapa altuia • În căutarea sensului pierdut
D. R. POPESCU • O batistă în Dunăre

Partea a treia – 12 autori de comedie românească .. 405

Vasile Alecsandri * Ion Luca Caragiale * Alexandru
 Kirițescu * Victor Ion Popa * Tudor Mușatescu * Eugen
 Ionescu * Aurel Baranga * Gellu Naum * Teodor Mazilu *
 Tudor Popescu * Ion Băieșu * Dumitru Radu Popescu

Anexă – Ilustrații 427

Anexă – Roluri interpretate de Mariana Dănescu .. 440

Bibliografie 443

PREFAȚĂ

Acest Dicționar s-a născut din Teza de doctorat a doamnei Mariana Dănescu, susținută în anul 2016, la UNATC București, cu tema: „*Mecanismul comic al personajelor feminine din comedia românească*”, o cercetare care a abordat modalitatea de „aducere” a râsului, din textul autorului dramatic în spectacolul produs de către actor pe scenă, o analiză abordată din perspectiva practicii teatrale, cu scopul de a realiza o „bibliografie vie” despre această temă, văzută de cercetătoare din experiența ei scenică, acumulată într-un mare număr de ani la Teatrul Metropolis și în spectacolele altor teatre bucureștene.

Pornind de la faptul că Râsul are în viață drept scop să restaureze dimensiunea morală a lumii, cercetarea doctorală amintită abordează personajul comic ca pe un purtător al defectelor etern umane, precum lăcomia, avariția, prostia sau parvenitismul, lipsa de logică, vorbirea incorectă sau incultura, cu accentul pe funcția comicului de a surprinde eterna antiteză dintre aparență și esență, precum și profunzimile ei psihologice. O serie de personalități teatrale importante au acceptat interviuri – în sprijinul acestei cercetări – și și-au exprimat opiniile după o viață prestigioasă pusă în slujba scenei românești.

Autoarea a împărțit analiza realizată în trei capitole: *Tinerele femei* (cu 35 de personaje din 27 de comedii), *Femei*

mature (50 de personaje din 34 de comedii) și *Babele* (26 de personaje din 20 de comedii). În acest context, interesante sunt abordările despre „Râsul la Caragiale”, „Motivele și mecanismele râsului”, „Ideile tematice ale râsului la Caragiale”, „Râsul care demască imperfecțiuni”, precum și caracteristicile „Comicului de limbaj”. O lucrare de analiză pornită de la fundamentele teoretice ale lui Henri Bergson (din lucrarea sa „*Teoria râsului*”), care sunt aduse la zi prin opiniile excepționale din interviurile cu Mariana Mihuț, Tamara Buciuceanu-Botez, Sanda Manu, Alexandru Dabija, Gelu Colceag, Ileana Stana Ionescu, Iarina Damian, Emilia Popescu, Doru Ana și Radu Gabriel.

*

* *

Din acest univers complex, autoarea a ales să ofere cititorilor interesați de teatru doar materialul documentar pe care l-a folosit în cercetarea sa doctorală, pe care l-a sistematizat în forma unui „*Mic dicționar de comedie românească*”, alcătuit din 111 personaje feminine, 50 de texte comice și 12 autori aflați în căutarea râsului.

Dacă perspectivele din Teza de doctorat a Marianeii Dănescu includ puncte de vedere personale, MICUL DICȚIONAR.... prezintă cititorului o lume adevărată și complexă, populată de caractere feminine neștiute uneori în ansamblul lor, care redau oameni cu geografii sufletești neașteptate și subiecte comice originale, aparținând unor piese de teatru, mai mult sau mai puțin cunoscute de către marele public.

Partea întâi a Dicționarului este dedicată celor 111 personaje comice feminine, redată într-o formă de prezentare sintetică, în care sunt evidențiate trăsăturile de caracter ale acestor prezențe comice, uneori naive, altele „bolnave” de incultură, mai puțin profunde sau, în unele situații, cu înțelegeri greșite despre viață. Uimitoare este LUMEA văzută din perspectiva personajelor feminine din cele mai reprezentative comedii românești, care, în timp, au adunat mii de aplauze.

În partea a doua, autoarea îi prezintă cititorului „GEOGRAFIA” literară a lumii în care trăiesc aceste personaje, prezentând subiectele pieselor din care au fost extrase aceste caractere. Este o întâlnire, uneori detaliată, altele redusă, subiectele pieselor pe care cititorii uneori le cunosc, însă lectura lor este folositoare oricând.

În ultima parte, Dicționarul îi prezintă pe cei 12 autori români de comedie, probabil cei mai reprezentativi dramaturgi care au scris cele 50 de texte analizate. În unele situații aflăm lucruri neștiute, despre viața și realizările literare ale celor care au dobândit poziții remarcabile de notorietate prin aceste scrieri, altele avem doar confirmarea unor cunoștințe pe care deja le deținem.

Oricând și oricine poate folosi acest Dicționar – începând de la nevoia de a cunoaște titlurile celor mai reprezentative comedii, la dorința de a ne aminti subiectele acestora sau a înțelege mai bine unele caractere înainte de un spectacol pe care îl vizionăm. O lucrare scrisă simplu și documentat, care descrie un univers complex al teatrului românesc, realizată de către un

practician al teatrului, care în prealabil, a analizat, subiectul comediilor românești, prin filtrul unei ample cercetări doctorale. Ceea ce se prezintă în aceste pagini, este materialul documentar care a fost folosit la analizele din cuprinsul Tezei de doctorat care a precedat realizarea prezentului Dicționar.

Prof. univ. dr. Corneliu Dumitriu

Partea întâi

111 personaje comice feminine

* **Acrivîța Popescu** (Art. 214 - în „Momente și schițe” de I.L. CARAGIALE) * **Adela** (Ginerele lui Hagi Petcu - de Vasile ALECSANDRI) * **Adelaida** (Sosesc diseară - de Tudor MUȘATESCU) * **Amelie** (Escu... - de Tudor MUȘATESCU) * **Ana** (Escu... - de Tudor MUȘATESCU) * **Ana** (Preșul - de Ion BĂIEȘU) * **Ana** (Take, Ianke și Cadâr - de Victor Ion POPA) * **Aneta Duduleanu** (Gaițele - de Alexandru KIRIȚESCU) * **Anișoara** (Sosesc diseară - de Tudor MUȘATESCU) * **Aristița** (Chirița în Iași sau Două fete ș-o neneacă - de Vasile ALECSANDRI) * **Aura** (Transmitem în direct - de Tudor POPESCU) * **Beatrice** * **Blanche** (Anișoara și ispita - de Alexandru KIRIȚESCU) * **Calipsița** (Chirița în Iași sau Două fete ș-o neneacă - de Vasile ALECSANDRI) * **Cati** (Iașii în carnaval - de Vasile ALECSANDRI) * **Camelia** (Acești nebuni fățarnici - de Teodor MAZILU) * **Cezara** (O batistă în Dunăre - de Dumitru Radu POPESCU) * **Chirița** (Chirița în provincie - de Vasile ALECSANDRI) * **Chiriachița** (Titanic Vals - de Tudor MUȘATESCU) * **Clementina** (Proștii sub clar de lună - de Teodor MAZILU) * **Coana Sofica** (Mușcata din fereastră - de Victor Ion POPA) * **Coca** (Boul și vițeei - de Ion BĂIEȘU) * **Colette** (Gaițele - de Alexandru KIRIȚESCU) * **Contesinna** (O batistă în Dunăre - de D. R. POPESCU) * **Dacia** (Titanic Vals - de Tudor MUȘATESCU) *

Didina Mazu (D-ale Carnavalului – de Ion Luca CARAGIALE) * **Didy** (Concurs de frumusețe – de Tudor POPESCU) * **Doamna** (Frumos e în septembrie la Veveția – de Teodor MAZILU) * **Doamna Burma** (Ceasornicăria Taus – de Gellu NAUM) * **Doamna Martin** (Cântăreța cheală – de Eugen IONESCU) * **Doamna Smith** (Cântăreța cheală – de Eugen IONESCU) * **Doina Boboc** (Sfântu Mitică Blajinu – de Aurel BARANGA) * **Dora** (Jolly Joker – de Tudor POPESCU) * **Efimița** (Conu Leonida față cu reacțiunea – de Ion Luca CARAGIALE) * **Eleonora** (Poate... Eleonora – de Gellu NAUM) * **Eleva** (Leția – de Eugen IONESCU) * **Elvira** (Visul unei nopți de iarnă – de Tudor MUȘATESCU) * **Emilia** (Împăiați-vă iubii – de Teodor MAZILU) * **Fanta** (Visul unei nopți de iarnă – de Tudor MUȘATESCU) * **Fecioara** (În căutarea sensului pierdut – de Ion BĂIEȘU) * **Filofteia** (Preșul – de Ion BĂIEȘU) * **Fräulein** (Gaițele – de Alexandru KIRIȚESCU) * **Frosa** (Sfântul Mitică Blajinul – de Aurel BARANGA) * **Gabriela** (Somnoroasa aventură – de Teodor MAZILU) * **Gahița Rosmarinovici** (Iorgu de la Sadagura – de Vasile ALECSANDRI) * **Gena** (Titanic vals – de Tudor MUȘATESCU) * **Geta Tudorică** (Sfântul Mitică Blajinul – de Aurel BARANGA) * **Getuța** (Preșul – de Ion BĂIEȘU) * **Gica** (Preșul – de Ion BĂIEȘU) * **Irina** (O dragoste nebună, nebună, nebună... – de Tudor POPESCU) * **Jacques bunica** (Jacques sau Supunerea – de Eugen IONESCU) * **Jacques mama** (Jacques sau Supunerea – de Eugen IONESCU) * **Jenica** (Cine sapă groapa altuia – de Ion BĂIEȘU) * **Kera Nastasia** (Kera Nastasia - Cânticel comic de Vasile ALECSANDRI) * **Leanca** (Justiție – în volumul „Momente și schițe” – de Ion Luca CARAGIALE) * **Lena** (Gaițele – de Alexandru KIRIȚESCU) * **Lili** (O dragoste nebună, nebună, nebună... – de Tudor POPESCU) * **Lizica** (Mobilă și durere – de Teodor MAZILU) * **Luluța** (Chirița în provincie – de Vasile ALECSANDRI) * **Madam Protopopesco** (Five o clock - în volumul „Momente și schițe” - de Ion

Luca CARAGIALE) * **Mama** (Poate... Eleonora – de Gellu NAUM) * **Mama** (Vederea – de Ion BĂIEȘU) * **Mama** (Vederea – de Ion BĂIEȘU) * **Mama Ortansei** (Proștii sub clar de lună – de Teodor MAZILU) * **Mama Zinca** (Sosesc diseară – de Tudor MUȘATESCU) * **Mamița** (D-I Goe... – în volumul „Momente și schițe” – de Ion Luca CARAGIALE) * **Mari Popescu** (Lanțul slăbiciunilor – de Ion Luca CARAGIALE) * **Maria Panait** (Visul unei nopți de iarnă – de Tudor MUȘATESCU) * **Mariana** (Concurs de frumusețe – de Tudor POPESCU) * **Margareta** (Gaițele – de Alexandru KIRIȚESCU) * **Marie** (Lecția – de Eugen IONESCU) * **Marta** (O batistă în Dunăre – de Dumitru Radu POPESCU) * **Mam' mare** (D-I Goe – în volumul „Momente și schițe” – de Ion Luca CARAGIALE) * **Maricica Tunsu** (Opinia publică – de Aurel BARANGA) * **Mândica Piscopesco** (Five o clock - în volumul „Momente și schițe” - de Ion Luca CARAGIALE) * **Mătușa Cleo** (Somnoroasă aventură) – de Teodor MAZILU) * **Melania** (Mobilă și durere – MAZILU, Teodor) * **Melanie** (Ceasornicăria Taus – de Gellu NAUM) * **Miluța** (Somnoroasa aventură – de Teodor MAZILU) * **Mitzi** (Escu... – de Tudor MUȘATESCU) * **Mița Baston** (D-ale Carnavalului – de Ion Luca CARAGIALE) * **Miza** (Titanic vals – de Tudor MUȘATESCU) * **Miza General Stamatescu** (Escu... – de Tudor MUȘATESCU) * **Natalia Panait** (Visul unei nopți de iarnă – de Tudor MUȘATESCU) * **Nina Damian** (Escu... – de Tudor MUȘATESCU) * **Nuți** (Boul și viței – de Ion BĂIEȘU) * **Olga** (Jolly Joker – de Tudor POPESCU) * **Olga** (O batistă în Dunăre – de Dumitru Radu POPESCU) * **Olguța** (Mușcata din fereastră – de Victor Ion POPA) * **Otilia** (Opinia publică – de Aurel BARANGA) * **Ortansa** (Proștii sub clar de lună – de Teodor MAZILU) * **Safta** (Take, Ianke și Cadâr – de Victor Ion POPA) * **Sânziana** (O batistă în Dunăre – de Dumitru Radu POPESCU) * **Silvia** (Acești nebuni fățarnici – de Teodor MAZILU) * **Silvica** (Vederea – de Ion BAIEȘU) * **Smărăndița** (O batistă în Dunăre –

de Dumitru Radu POPESCU) * **Tanti Mița** (D-l Goe – în volumul „Momente și schițe” – de Ion Luca CARAGIALE) * **Tanța** (Iubirea e un lucru foarte mare – de Ion BĂIEȘU) * **Tarsița** (Iașii în carnaval – de Vasile ALECSANDRI) * **Tarsița Popescu** (Art. 214) – în volumul „Momente și schițe” – de Ion Luca CARAGIALE) * **Tinca** (Siciliana – de Aurel BARANGA) * **Tincuța Popesco** (Five o clock – în volumul „Momente și schițe” – de Ion Luca CARAGIALE) * **Tuți** (Profesorul de franceză – de Tudor MUȘATESCU) * **Veta** (O noapte furtunoasă – de Ion Luca CARAGIALE) * **Wanda** (Titanic vals – de Tudor MUȘATESCU) * **Zamfira** (Gaițele – de Alexandru KIRIȚESCU) * **Zița** (O noapte furtunoasă – de Ion Luca CARAGIALE) * **Zizi** (Jolly Joker – de Tudor POPESCU) * **Zoe Trahanache** (O scrisoare pierdută – de Ion Luca CARAGIALE) * **Zoia** (Gaițele – de Alexandru KIRIȚESCU) * **Zoița** (Iorgu de la Sadagura – de Vasile ALECSANDRI).

Acrivîța Popescu (Art. 214 - în „Momente și schițe” - de Ion Luca CARAGIALE)

Adela (Ginerele lui Hași Petcu - de Vasile ALECSANDRI)

Adelaida (Sosesc diseară - de Tudor MUȘATESCU)

Amelie (Escu... - de Tudor MUȘATESCU)

Ana (Escu... - de Tudor MUȘATESCU)

Ana (Preșul - de Ion BĂIEȘU)

Ana (Take, Ianke și Cadâr - de Victor Ion POPA)

Aneta Duduleanu (Gaițele - de Alexandru KIRIȚESCU)

Anișoara (Sosesc diseară - de Tudor MUȘATESCU)

Aristița (Chirița în Iași sau Două fete ș-o neneacă - de Vasile ALECSANDRI)

Aura (Transmitem în direct - de Tudor POPESCU)

◆ **Acrivița Popescu** (Art. 214 - în „Momente și schițe” de I.L. CARAGIALE). Este o frumusețe de fată, divorțată de soțul ei, Lae Popescu, „*un om prea nedelicat*”. Această femeie adorabilă aplică „*așa vorbe triveale*” care nici nu pot fi reproduse, dar avocatul consideră că Acrivița merită totuși „*a fi fericită*”, motiv pentru care tânăra roșește. El îi oferă batista, iar fata recunoaște imediat mirosul de *Opoponax* care era parfumul ei „*favorit*”. Caragiale oferă personajelor sale posibilitatea să se autocaracterizeze, prin modalitatea acestora de a vorbi, gândi, înțelege și a acționa.

◆ **Adela** (*Ginerele lui Haği Petcu* de Vasile Alecsandri). Tânăra „*nu are nici un cusur cât de mic*”. Căsătorită cu Prințul Radu Movilă („*un model de eleganță*”), își iubește soțul, dar nu îndrăznește să-și deschidă inima „*în ochii lui*”. Tânăra este *drăgălașă*, iar Radu este „*bun și amabil*”. Acesta își „*scutură defectele afară din casă*”. Adela are „*unele idei care nu-s de modă*”, iar cel mai mare defect al lui Radu este tocmai *absența* acestuia. Pentru Adela există „*un singur om pe lume*” căruia i-a dat *tot sufletul* ei. Scrisoarea soțului ei către doamna Rotescu o trezește din starea de visare. Ingenua femeie schimbă inocența tinereții cu iscusința maturității, dobândind astfel abilitate. În urma pericolului de a-și pierde soțul în brațele unei *respectabile* doamne, căsătorită la rândul ei, Adela își transformă ideile inocente, acționând cu maturitate pentru a-și salva propria căsnicie. Inversând rolurile, cei doi soți își revizuiesc *teoriile*

despre dragoste și viață. Adela pune condiții în schimbul *iertării*, iar Radu descoperă că soția sa are „*un suflet nobil de adevărată prințesă*”. Caracterul hotărât, inteligența și statornicia Adelei stârnesc râsul, unul ușor *strâmb*, în contextul schimbării comportamentului femeii în relația cu bărbatul care credea că stăpânește situația, ea fiind nevoită să-și modifice obiceiurile.

◆ **Adelaida** (*Sosesc diseară* de Tudor MUȘATESCU). Mătușa lui Puiu este o domnișoară *excentrică* și plină de viață. Are 50 de ani și este verișoară de gradul al doilea cu Olimpiu, *după nevastă*. Volubilă, spontană și plină de vervă, dorește să se mărite cu un bărbat *putred* de bogat. Afectuoasă și sentimentală, susține dragostea Anișoarei pentru zburdalnicul Puiu. A jucat cărți cu subprefectul până târziu, spre disperarea vărului ei, președintele Ligii contra jocului de cărți, care a *afurisit* cărțile și a ars două perechi. Personaj dezinvolt, cu o minte deschisă, Adelaida stârnește râsul printr-un fel de prospețime a interferențelor sale cu celelalte personaje. Cu o vădită dorință de acțiune, este implicată direct în viețile celorlalți, fiind dispusă să comunice întotdeauna pe marginea oricărui subiect. Se remarcă în situații extrem de comice, delimitând un umor fin, de un ridicol duios. Face parte din categoria ridicolelor elegante și cochete. Are simțul umorului și reușește să se facă plăcută, manifestările ei explozive, limbajul comic-sentimental, debitul verbal și ironia replicilor sale spumoase plasând personajul într-o zonă specială a ridicolului.

◆ **Amelie** (*Escu...* de Tudor MUȘĂTESCU). Soția lui Decebal este o femeie distinsă, calină, abilă, care știe să joace pe mai multe cărți în tactica periculoasă a amenințării de destrămarea propriei sale căsătorii. Implicată într-un joc al seducției la fel de riscant ca cel al soțului său, cu Nina Damian, Amelie este o femeie *încă cinstită*. Curtată insistent (*de șase luni de zile*) de către Damian, care i-a mărturisit dragostea lui, soția lui Decebal îi promite acestuia că își va înșela soțul numai când va avea certitudinea că și ea a fost înșelată. În timp ce Damian este nevoit să se mulțumească „*cu strângeri de mână, priviri și conversații meteorologice*”, prin atitudinea și jocul ei strategic impecabil, Amelie atrage subtil atenția soțului său asupra acțiunilor lui nesăbuite, care ar putea să le pună căsnicia în pericol. Acționează cu tenacitate asupra psihicului bărbatului său, care înțelege brusc faptul că este „*un soț care-și adoră nevasta*”, iar Amelie nu este o femeie „*de înșelat*”. Pare frivolă și superficială, dar joacă abil pe degete doi bărbați. Cochetează cu Bebe, dându-i speranțe, și disimulează că știe ce se petrece cu soțul său. Cunoaște firele intrigii și este stăpână pe situație. Hotărâtă să profite de toate *ocaziile*, își expune soțul unor situații jenante și ridicole în același timp, abordând momentele complicate dintr-o perspectivă originală și interesantă, cu grijă ca să-și regleze conturile, fără să-l umilească sau să-l înjosească pe soțul său în fața altora. Îi atrage acestuia subtil atenția, sugerându-i sentimentul *vinovăției* ei, și dă *lovitura*, determinându-l pe Decebal să constate că își *adoră* nevasta și că

aceasta nu este o femeie *de înșelat*. Comicul personajului reiese din situațiile complicate care creează confuzii, puse în valoare cu ajutorul celorlalte personaje.

◆ **Ana** (*Escu ...* de Tudor MUȘATESCU). Personaj cu o minimă participare pe întreaga durată a spectacolului, servitoarea adventistă exasperează cu *naivitatea* ei spontană, accentuând un comic de situație dublat de unul verbal. Sinceritatea debordantă și inconștiența fermecătoare stârnesc râsul, când *naiva* Ana refuză să servească dulceața musafirilor. Dramaturgul sintetizează esența acestei comedii, bazată pe replici cu un umor irezistibil, ce definesc caracterul personajului.

◆ **Ana** (*Preșul* de Ion BĂIEȘU). Tânăra are 20 de ani și este fiica femeii de serviciu, Filofteia. Este studentă, curajoasă, volubilă, visătoare și îndrăgostită de un tânăr *savant*, George, care locuiește pe același palier și a descoperit un aparat de captare a sunetelor, la care se poate auzi „*o liniște imensă*”. Este curtată de un italian pe care îl ignoră, chiar dacă acesta o *pândește* când iese de la facultate și se *ține* mereu după ea. Mama ei nu o lasă niciodată să viseze *ca lumea*, trezind-o chiar în dimineața în care își visase alesul, pe George, pe care Filofteia tocmai îl *interogase* cerându-i niște date personale. Ana este foarte tânără, dar are o personalitate bine conturată. Știe să facă alegerile cele mai bune „*în materie de dragoste*” și, chiar dacă italianul o curtează, ea îl preferă totuși pe George. Hazul nebun, uneori gratuit, este

utilizat până la absurd în construcția comică și face parte din arsenalul mecanismelor comice folosite de Ion Băieșu. Personajele câștigă simpatia publicului fiind posesoarele unui limbaj atipic, firescul și autenticitatea replicilor lor provocând râsul. Ana „*visează frumos*” la o poveste de dragoste interzisă în urma cercetărilor mamei sale, care-l consideră *suspect* pe alesul inimii ei. Personajul se definește prin limbajul și efervescența replicilor sale. Dezinvoltura amplifică valoarea comicului care izvorăște natural, pe parcursul acțiunilor întreprinse.

◆ **Ana** (*Take, Ianke și Cadâr* de Victor Ion POPA). Este fiica evreului Ianke, tânără, frumoasă, blândă, bună, modestă, sinceră, deșteaptă, *modernă*, îndrăgostită de Ionel, fiul românului Take. Întoarcerea ei de la București, unde a studiat *Academia Comercială*, tulbură armonia perfectă a celor trei vechi prieteni de peste treizeci de ani. Părinții sunt împotriva iubirii dintre un român și o „ovreică”, iubire care ridică probleme religioase și implică opinia publică. Hotărârea *copiilor* de a se căsători îi scoate brusc pe cei doi părinți din echilibrul vieții lor cotidiene, iar conflictul sufletesc al celor doi bărbați de etnii diferite (Take și Ianke) îi pune în situații care stârnesc râsul, patosul tragic devenind un delicat sentimentalism comic. Fără prejudecăți sociale, Ana luptă cu înțelepciune pentru dragostea sa, cu armele iubirii sincere și necondiționate, apelând la rațiunea părintelui său. Își abordează tatăl cu maturitatea unei tinere încercată de viață, prin pierderea mamei. Limbajul și atitudinea acesteia ne oferă certitudinea unui caracter ferm,

dublat de o sensibilitate impresionantă, provocând un răs delicat și blând care susține prioritatea *iubirii* împotriva *rațiunii*. „*Victoria*” împotriva propriului său tată produce un răs provocat de superioritatea acestui personaj tânăr în fața unui om trecut și învechit în mentalitate. Argumentele ei înving rațiunea tatălui, convins în final să privească în perspectivă și să-și revizuiască propriile gânduri.

◆ **Aneta Duduleanu** (*Gaițele* de Alexandru Kirițescu). Este o femeie *autoritară*, egoistă și rea. Văduva moșierului Tasse Duduleanu (stăpân a 9 moșii, plus alte 12 pe care le ținea în arendă) este personajul central și nucleul cuibului *de viespi* care controlează tot, dar este, totuși, veșnic nemulțumită. Mamă și soacră, dar și soră a celorlalte două *gaițe*, Aneta este lipsită de scrupule și agresivă verbal. Jovială și cu zâmbetul pe buze, face afirmații incomode la adresa tuturor membrilor familiei sale. Trecerile Anetei de la o stare la alta, într-un mod surprinzător, definesc exemplar personajul, amplificându-i trăsăturile. Afirmațiile tăioase, uneori grave, pe care le face cu dezinvoltură, obțin un efect comic. Provocată de sentimentele profunde, remușcări și regrete târzii, în ziua parastasului de patruzeci de zile de la pierderea Margaretei, bătrâna *gaiță* își dezvăluie latura autoritară, punând la zid celelalte personaje. Adevărurile spuse într-un mod extrem de direct și autentic, vorbele crude aruncate în fața interlocutorului și luciditatea cu care analizează defectele celorlalți îi individualizează comportamentul insuportabil. Simplitatea și naturalețea vorbirii despre viață, moarte, iubire,

trădare și prostie ating, într-un mod paradoxal, comicul suprem. Aneta este un personaj inteligent care domină întreaga acțiune scenică. Sub masca jovialității, este extrem de agresivă și lipsită de scrupule, iar de cruzimea ei nu scapă nici propria familie, și nici servitoarea. Se tachinează cu surorile ei, certându-o pe Zoia, iar în conversații se exprimă provincial și grosolan, folosind limbajul unei femei lipsite de cultură. Printr-o vorbire curentă, dezarmant de normală, ia în râs franțuzismele copiilor săi, străpungând cu ironie orice comentariu al celor din jur. Modificările spontane de atitudine desăvârșesc acest personaj. Lucrurile grave și dureroase, rostite cu o simplitate și autenticitate ieșite din comun, demonstrează inteligența cu care acest caracter pătrunde realitățile și înțelege caracterele ce o înconjoară. Vorbele ei pline de venin conturează cu tușe precise profilul celorlalte personaje prin adevărul prezentat despre ele.

◆ **Anișoara** (*Sosesc diseară* de Tudor Mușatescu). Este nepoata lui Olimpiu din partea nevastei, o provincială cuminte, îndrăgostită în secret de Puiu, studentul flușturatic, care o cere în căsătorie. Este educată și cultivată, însă modestă, supusă, simplă și devotată dragostei sale. Înflăcărată și geloasă, își stăpânește cu greu sentimentele, iar candoarea naivității ei provoacă momente de un sentimentalism irezistibil. Modestia sa și faptul că a tratat cu înțelegere și răbdare aventurile zburciumatului Puiu au un final fericit, bărbatul apreciind intensitatea sentimentelor ei de iubire. Sensibilă și timidă, își stăpânește cu greu emotivitatea în prezența rebelului Puiu, a

cărei personalitate o inhibă nespun, punând-o însă în valoare, prin antiteză. Sinceritatea copilărească a tinerei, care se luptă cu emoțiile, învingându-și temperamentul lipsit de îndrăzneală, stârnește un râs natural. Încununarea dragostei celor doi tineri stă sub semnul comediei sentimentale, respectând caracterul piesei. Tânăra provincială ilustrează devotamentul și puterea dragostei. Personaj cuminte și la propriu și la figurat, nu are un traseu spectaculos în desfășurarea conflictului piesei, însă arta dramaturgului este de a fi reușit să-i oglindească trăsăturile esențiale de caracter prin comportament, în relațiile cu celelalte personaje. Confirmarea dragostei tânărului pe care îl iubește și cererea acestuia în căsătorie o surprind, iar reacțiile sale sincere dezvăluie farmecul vârstei tinere și fiorul primei iubiri.

◆ **Aristița** (*Chirița în Iași sau Două fete ș-o neneacă* de Vasile Alecsandri). Este un personaj naiv și ridicol, care merge la balul văduvei Afîn pentru a-și întâlni viitorul soț (ales de Bârzoi), un boiernaș de țară, pe nume Brustur. Chirița își dorește însă pentru fata ei un ginere din Iași. Aristița îl întâlnește pe escrocul Bondici, care se prezintă drept boierul Bondicescu, după ce acesta citise amănunțit foaia de zestre a fetelor, împreună cu amicul Pungescu. Se preface îndrăgostit subit de duduca Aristița, susținând că „*din ceasul în care*” ea i-a dat „*brațul*” a înțeles că o iubește. Atitudinea acestei tinere care vădește o înțelegere mecanică și simplistă a lucrurilor și care se pregătește să intre într-o căsătorie fără nici o opinie și nici un sentiment propriu, denotă ignoranță, dezvăluind încadrarea eroinei în

standardele celor lipsite de substrat psihologic. Întâlnirea cu falsul boier Bondici nu-i produce nici un semnal de alarmă. Conversația fetei curtate este simplă, dominată de șabloane, fără un conținut concret și cu exprimări monosilabice. Naivitatea acesteia ascunde lipsa de înțelegere a situației și poziționarea față de sentimentele proprii, vorbele ei fiind lipsite de atitudine, în sensul unui conținut aprobator sau dezaprobator. Ce spune Aristița este întotdeauna neutru, protocolar și lipsit de sens, părând mereu neimplicată într-un eveniment major dedicat propriului său viitor. Propozițiile scurte, pronunția deplorabilă și conversația pe care o poartă stârnesc inevitabil hazul.

◆ **Aura** (*Transmitem în direct* de Tudor Popescu). Este tânără, frumușică, temperamentală, și îl iubește pe Bucur, cel care a *profitat* de ea, deși știa că e *logodită*. Caracter determinat, Aura nu renunță la dragostea ei. Personaj spontan, acționează cu sinceritate și convingere. Prin devotamentul real și dragostea sa, declanșează cu ușurință mecanisme comice care stârnesc râsul. Copilăroasă și spontană, reușește să scoată la iveală *romantismul* de care poate fi capabil Bucur, în prezența ei. Perseverența acesteia stârnește valuri de râs în împrejurările ridicole pe care le creează. Modalitatea de a-și arăta dragostea definesc devotamentul celei care își apără sentimentele și luptă împotriva oricui, fiind capabilă să schimbe bărbatul care are nevoie de iubirea ei și să-l înduioșeze, făcându-l să recunoască trăirile proprii și să-i declare dragostea, transmisă „*în direct*”.

CHIRIȚA ÎN IAȘI SAU DOUĂ FETE Ș-O NENEACĂ

de Vasile Alecsandri

CARACTERELE

Cucoana Chirița

Sărdarul Cuculeț, director de agie

Grigori Bârzoii, soțul ei

Un fecior boieresc

Aristița și Calistița, fiicele lor

Ioana, țiganca

Pungescu, coțcar bucureștean

Un slujitor de barieră

Bondici, coțcar ieșean

Un surugiu

Guliță, fiul Chiriței

Un neamț cu orga

Văduva Afin

Invitații la bal, slugi, surugii, cai de poștă

Luluța, fiica văduvei

În **actul I**, o întâlnim pe Chirița, într-o trăsură, împreună cu Aristița, Calistița și Guliță. Este iarnă, iar drumul acoperit de zăpadă îngreunează călătoria spre Iași. La o barieră, trăsură este oprită de un slujitor, care dorește să afle numele celor care călătoresc, pentru a fi trecuți într-un registru. Intrigată de această regulă, Chirița îi spune angajatului numele său, și pe cele ale copiilor. Trăsura se blochează însă în nămeți, iar cucoana este nevoită să coboare cu cele două fiice care să ajute la urnirea trăsorii. Guliță ignoră sfatul Chiriței de a rămâne la adăpost și coboară ca să se dea pe gheață. Chirița cade pe gheață, iar fetele se reped să o ajute, căzând și ele. Guliță se bucură de plăcerea ghețușului. Sosește o altă trăsură - cu Bondici, Pungescu și un cetățean neamț - care nu are cum să înainteze, deoarece drumul este blocat de trăsură cucoanei. Cei doi au fugit din Focșani, unde urma să fie arestați pentru că au trișat la cărți. Când li se cere să-și spună numele, inventează două nume false. Bondici și Pungescu se oferă să o ajute pe Chirița să scoată trăsură din zăpadă, iar aceasta le cere numele. Află că îi are în față pe spătarul Pungescovici și pe aga Bondicescu. Bondici o minte și-i spune că va aduce la cunoștința presupusului său văr, care este șeful vămile, faptul că lucrurile nu merg bine la acel punct de trecere. Bărbații se oferă să o ducă pe Chirița cu ai ei la o gazdă, urmând ca, ulterior, să trimită după trăsură. Femeia tocmai observă că Guliță nu a ascultat-o și a coborât din trăsură pentru a auzi cum cântă neamțul. Cucoana pleacă cu copiii și cei doi bărbați, lăsând țiganca împreună cu feciorul lângă trăsură să

păzească lucrurile. În drum spre gazdă, Chirița se întâlnește cu văduva Afin, însoțită de sărdarul Cuculeț, directorul agiei, și le spune ce a pățit, însă observă lipsa fetelor care au plecat însoțite de Bondici și Pungescu. Sărdarul, uimit, o întreabă dacă îi cunoaște pe cei doi îndeajuns încât să lase fetele în compania acestora, iar ea îi povestește cum s-a blocat trăsura în nămeți și cum cei doi i-au ajutat, pleacă în căutarea fetelor, făgăduind Sfântului Mina șapte paraclisuri, dacă le va găsi. În drumul ei, dă peste neamțul care cântă la orgă.

Actul II o surprinde pe Chirița acasă, în fața toaletei, făcându-și sprâncenele. Sosește văduva Afin cu fiica sa, Luluța, pe care Chirița o admiră, iar fata se amuză de sprâncenele cucoanei, rugând-o pe mama ei să-i cumpere o pereche asemănătoare pentru păpuși. La insistențele Chiriței, femeia ascultă istorisirea acesteia: cuconul Grigori Bârzoii, soțul dumneaei, i-a propus să-și dea fetele după paharnicul Brustur și căminarul Cociurlă. La auzul propunerii, Chirița a leșinat, îngrijorându-și soțul care a trimis-o atunci să-și mărite fetele la Iași, unde s-or găsi pretendenți. Chirița spune că le-a găsit pețitori în persoana lui Bondicescu și Pungescovici, care le vizitează din seara sosirii la Iași. Guliță aduce o scrisoare de la tatăl său, Chirița o citește de față cu musafirii și află că i-a murit cățelușa, iar soțul vrea să vină să îi ia acasă, pentru a pregăti căsătoria fiicelor cu Brustur și Cociurlă. Chirița îi mărturisește văduvei că o să-i silească pe Bondicescu și Pungescovici să-i ceară fetele de neveste. Sosesc Bondicescu și Pungescovici, care umblă nestingheriți prin casa

Chiriței, luând la ochi tot ce se găsea. Din întâmplare descoperă foaia de zestre a fetelor, o citesc și se bucură că vor ajunge bogați, văzându-se căsătoriți deja cu fetele Chiriței. Apar fetele și cei doi le declară sentimentele lor. Intră Chirița, iar cei doi îi promit femeii că vor fi cei mai supuși gineri.

În **actul III**, văduva lui Afîn pune la punct ultimele detalii pentru balul pe care îl organizează. Luluța o anunță că a sosit Chirița cu familia ei, care îi mărturisește văduvei că aproape și-a măritat fetele cu Bondicescu și Pungescovici. Fetele și Chirița pleacă împreună la teatru, unde se joacă piesa „*Două fete și-o neneacă*”, iar Luluța îl invită pe Guliță să se joace împreună. Sosesc invitații la bal și Chirița de la teatru, nemulțumită de piesă. I-a adus la bal și pe Bondicescu și Pungescovici, pe care i-a găsit la ieșirea de la spectacol. Încep să joace cărți, iar Chirița vrea ca fetele ei să danseze cu претенdenții. Cum nu are succes, dosește prăjituri într-o basma ca să le ia acasă. Luluța observă că Pungescu trișează. Se provoacă o încăierare, iar Chirița află cine sunt cu adevărat așa-zișii ei viitori gineri, doi coțcari vestiți din Focșani care au păcălit pe toată lumea. Sosește soțul Chiriței, care își găsește soția leșinată și o trezește cu o metodă știută doar de el, anunțând-o că a venit după ea și copii, pentru că sunt așteptați de Brustur și Cociurlă cu preoții ca să se căsătorească cu Aristița și cu Calistița. Cei doi soți se contrazic în privința originii soților aleși, iar Grigori Bârzoii concluzionează că aceștia sunt oameni cu stare. Acesta a aflat că

soția sa vrea să mărite fetele cu cei doi pungași, iar familia pleacă de la bal, după ce Chirița își mai prezintă fetele bune de măritat.

Matei Millo în Coana Chirița (1877)

Partea a treia

12 autori de comedie românească

- *Vasile ALECSANDRI*
- *Ion Luca CARAGIALE*
- *Alexandru KIRIȚESCU*
- *Victor Ion POPA*
- *Tudor MUȘATESCU*
- *Eugen IONESCU*
- *Aurel BARANGA*
- *Gellu NAUM*
- *Teodor MAZILU*
- *Tudor POPESCU*
- *Ion BĂIEȘU*
- *Dumitru Radu POPESCU*

◆ **ALECSANDRI, Vasile.** S-a născut la Bacău, pe 14 iunie 1818. Poet, dramaturg, folclorist, om politic, ministru și diplomat, a fost unul dintre reprezentanții de frunte ai generației pașoptiste, aparținând unei mișcări ideologice caracterizată prin coexistența mai multor curente literare - iluminism, romantism, clasicism și realism incipient. A studiat la Paris, unde și-a luat bacalaureatul. Reveninân în țară, împreună cu Mihail Kogălniceanu și Costache Negruzzi a preluat în 1840 conducerea Teatrului din Iași și a început o activitatea prolifică de dramaturg. Opera sa - versuri, proză, teatru - însumează aproape 2000 de pagini, dramaturgia fiind cel mai rezistent domeniu al activității sale literare. Teatrul său nu a fost scris însă pentru lectură, ci pentru a fi văzut și auzit, fiind caracterizat prin puterea cuvântului de a deveni o imagine scenică. În 1845, debutează cu comedia de referință *Iorgu de la Sadagura*. În 1849 scrie primele „cântecele comice” (*Șoldan Viteazul*, *Mama Anghelușa*), scenete comice și muzicale. Sub conducerea sa apare în 1854 *România literară*, revistă la care au colaborat moldovenii C. Negruzzi, M. Kogălniceanu, Al. Russo și muntenii Gr. Alexandrescu, D. Bolintineanu, Al. Odobescu. În 1859 este numit de către domnitorul Al. I. Cuza ministru al afacerilor externe și va fi trimis în Franța, Anglia și Piemont pentru a pleda pentru recunoașterea Unirii. Se stabilește la Mircești în 1860, unde va rămâne până la sfârșitul vieții. În 1863 ia naștere la Iași societatea Junimea, al cărui membru onorific a fost până la sfârșitul vieții. În anul 1867 este ales membru al

Societății literare române, devenită *Academia Română*.

În revista *Albina Românească*, îi apăruse în 1843 poezia *Tătarul*, care va face parte din ciclul *Doine și lăcrămioare*. Începe să lucreze în 1850 la ciclul *Chirițelor*, prima fiind *Chirița în Iași*, urmată de *Chirița în provincie*, *Chirița în voiagi* și *Chirița în balon*. În 1852 publică volumul *Poezii populare. Balade (Cântice bătrânești). Adunate și îndreptate de V. Alecsandri*. Tipărește primul volum de teatru intitulat *Repertoriul dramatic*, care cuprinde piesele *Iorgu de la Sadagura*, *Iașii în carnaval*, *Peatra din casă*, *Chirița la Iași*, *Chirița în provincie*, iar în 1874 publică *Boieri și ciocoi*, fiind preocupat de problematica socială. În 1878 scrie drama istorică *Despot-Vodă*, cu premiera în octombrie 1879 pe scena Teatrului Național din București (piesa fusese citită în Cenaclul Junimii, printre auditori aflându-se Mihai Eminescu, Ioan Slavici și Ion Luca Caragiale). Începe să lucreze în 1882 la piesa *Fântâna Blanduziei*, reprezentată pe scena Teatrului Național din București în 1884, iar în 1885 scrie drama *Ovidiu*. Primește Premiul Academiei pentru Literatură în 1881. **Comediile** sale de prim plan sunt: *Chirița în Iași sau două fete ș-o neneacă* (1850); *Chirița în provincie* (1852); *Chirița în voiagi* (1865); *Chirița în balon* (1875); **Drame**: *Cetatea Neamțului sau Sobietchi și plăeșii români* (1857); *Lipitorile satului* (1863); *Sgârcitul risipitor* (1863); *Despot Vodă*, dramă istorică (1880); *Fântâna Blanduziei* (1884); *Ovidiu* (1890). Personajul său cel mai reprezentativ și

cel mai viabil în timp se dovedește a fi *Chirița*, un simbol al parvenirii, inculturii și dorinței de a obține poziții sociale nemeritate. Scriitorul a murit la 22 august 1890, fiind înmormântat la conacul său de la Mircești.

◆ **CARAGIALE Ion Luca (1852-1912).** S-a născut pe 30 ianuarie 1852, în satul Haimanale, astăzi numit *I. L. Caragiale*, din jud. Dâmbovița. A fost nepotul lui Costache Caragiali și al lui Iorgu Caragiali. A urmat Școala Domnească din Ploiești, apoi Gimnaziul „Sfinții Petru și Pavel” din același oraș. A frecventat cursurile Conservatorului din București, la clasa de declamație și mimică, profesor fiindu-i unchiul său, dramaturgul Costache Caragiali. După ce ocupă postul de copist la Tribunalul din Prahova, se angajează sufleur și copist la Teatrul Național din București, perioadă în care începe să publice în gazetele politice și umoristice *Ghimpele*, *Telegraful* și *Asmodeu*. Frecventează ședințele Cenaclului Junimii, în revista căreia își va publica, asemenea colegilor de generație M. Eminescu și I. Creangă, principalele piese de teatru (*O noapte furtunoasă*, în 1879; *Conu Leonida față cu Reacțiunea*, în 1880; *O scrisoare pierdută*, în 1885; *D-ale carnavalului*, în 1885; *Năpasta*, în 1890). Vizitează Viena, în 1879, ca invitat al lui Titu Maiorescu, iar în 1884 o cunoaște pe Maria Constantinescu, legătură din care se va naște viitorul prozator Mateiu I. Caragiale. În stagiunea 1888/1889, devine director general al teatrelor. Se căsătorește, în anul 1889, cu Alexandrina, fiica

arhitectului Gaetano Burelly. Aparține perioadei marilor clasici și poate fi numit cel mai mare comediograf român.

Reprezentant al realismului critic în literatura noastră, Caragiale a fost original prin întreaga sa operă, îmbinând cu o perfecțiune desăvârșită diferite tipuri de comic, descoperind defectele societății timpului său, contradicția care exista între esență și aparență, precum și procedeele care contribuie la declanșarea râsului. În 1889 îi apare primul volum de *Teatru*, prefațat de Titu Maiorescu cu studiul intitulat *Comediile d-lui I. L. Caragiale*. Numindu-l director al Teatrului Național din București, Titu Maiorescu, la acel timp ministrul Instrucțiunii Publice, spunea la investirea sa, pe 2 iulie 1888: „*Director al primului nostru teatru va fi tânărul dramaturg I. L. Caragiale*”. La numai 36 de ani, a deschis stagiunea Teatrului pe 1 octombrie 1888, cu comedia *Manevrele de toamnă*, de Paul Gusty. În dezacord cu marii actori ai timpului (Aristizza Romanescu, Grigore Manoilescu și Constantin Nottara) și „*sabotat*” de unele ziare bucureștene, demisionează în 1889, înainte de începerea stagiunii următoare. Caragiale s-a bucurat de sprijinul societății *Junimea*. Multe însă dintre adversitățile împotriva sa au fost cauzate chiar de această calitate de junimist și de redactor la ziarul conservator *Timpul* (1878-1881). Prima lui piesă, *O noapte furtunoasă*, a fost citită la *Junimea* și publicată în 1879 în *Convorbiri literare*. La premieră au apărut atacuri deloc neglijabile. Pe 6 octombrie, la aniversarea Junimii, a citit *O scrisoare pierdută*, a cărei premieră

a avut loc pe 13 noiembrie cu un mare succes, în prezența reginei. În 1901 a fost acuzat, în *Revista literară*, de confratele C. Al. Ionescu (sub pseudonimul *Caion*), că ar fi plagiat *Năpasta* după o piesă a scriitorului ungar István Kemény, intitulată „*Nenorocul*”. Deși a acționat în justiție, câștigând datorită avocatului său, Barbu Ștefănescu Delavrancea, jurații au decis să-l achite pe Caion, scandalul fiind catalogat ca „*o impertinență de copil*”. Scârbit de umilința trăită, părăsește țara, mutându-se în 1904, cu familia, la Berlin. Pe 9 iunie 1912, a murit în locuința sa din cartierul Schöneberg, bolnav de ateroscleroză. Rămășițele pământești au fost depuse, la 14 iunie, în cavoul familiei, în prezența lui Gherea, Delavrancea și Vlahuță. În luna noiembrie, sicriul cu rămășițele lui pământești a fost adus la București, iar pe 22 noiembrie 1912 s-a făcut înmormântarea la cimitirul Șerban Vodă. La reînhumarea din București au fost prezenți toți marii scriitori ai timpului: Alexandru Vlahuță, Mihail Sadoveanu, Emil Gârleanu, Cincinat Pavelescu, Șt. O. Iosif, Ovid Densușianu, Corneliu Moldovan, Delavrancea, Sandu Aldea, N. D. Cocea și alții. A lăsat teatrului românesc personaje memorabile: Zoe, Trahanache, Tipătescu, Cațavencu, Jupân Dumitrache, Zița, Mița Baston – o adevărată galerie de portrete ale societății timpului său.

◆ **KIRIȚESCU, Alexandru (1888-1961)**. S-a născut la 28 martie 1888, la Pitești. A dat bacalaureatul la Liceul „Gh. Lazăr” din București (1903), iar în 1915 a absolvit Facultatea de Drept.

Scriitor român interbelic, dramaturg și traducător, a scris dramă și comedie satirică. Caracterele personajelor sale se definesc prin intermediul dialogului și al replicii, înlocuind gestul propriu-zis și acțiunea. Personajele sunt lipsite de un ideal superior, aparținând unei zone a mediocrității culturale, fiind plasate în registrele comic și ridicol, în situații puțin vesele. Debutază în 1914 cu piesa *Învinșii*, iar în 1929 i se prezintă comedia *Marcel & Marcel* sau *Anișoara și ispita*, care împreună cu *Gaițele* sau *Cuibul de viespi* (din stagiunea 1929-1930), și cu drama *Florentina* (1931) formează „trilogia burgheză”. În 1934 lansează comedia *Lăcustele*, în 1943 *Intermezzo* (piesă cu un subiect spaniol), iar în 1945 comedia *Dictatorul*. În 1936 se joacă *Borgia*, prima parte a „trilogiei Renașterii”, iar între 1938 și 1940 devine atașatul cultural al României la Roma, unde se documentează pentru piesele *Nunta din Perugia* și *Michelangelo*. În ultima perioadă de creație, scrie opere fără importanță pentru destinul său artistic, precum drama *Marseilleza* (1948), libretul *Tarsița și Roșiorul* (1949), poemul dramatic *Ruxanda și Timotei* (1957) și prelucrarea dramatică *Moș Teacă* (1960), dar și piese într-un act pentru teatrul de amatori. În 1956 apare prima sa culegere de teatru, încununată cu Premiul „I. L. Caragiale” al Academiei. A tradus din Molière, Gogol și Lev Tolstoi. A murit pe 9 aprilie 1961, la București.

◆ **POPA, Victor Ion (1895-1946)**. S-a născut la 29 iulie 1895, la Bârlad. A urmat școala primară la Călmățui, unde tatăl său